

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка бр. 12219/13
Љубица МРШО
против Србије

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Одбора 7. фебруара 2022. године у саставу:

Tim Eicke, председник,

Branko Lubarda,

Ana Maria Guerra Martins, судије,

и *Branimir Pleše, вршилац дужности секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку (бр. 12219/13) против Републике Србије коју је 15. јануара 2013. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција), Суду поднела држављанка Републике Србије, гђа Љубица Мршо (у даљем тексту: подносиатељка представке), рођена 1954. године и која живи у Новом Саду, а коју је пред Судом заступао г. П. Боговац, адвокат из Новог Сада;

одлуку да се о представци обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада);

Запажања страна у спору;

Након већања, одлучује како следи:

ПРЕДМЕТ СПОРА

1. Предмет се односи на парнични поступак у којем је подносиатељка представке оспорила отказ од стране послодавца.

2. Првостепени суд је 25. фебруара 2009. године пресудио у корист подносиатељке представке, али је 15. јуна 2010. године апелациони суд преиначио ту пресуду и одбацио тужбу подносиатељке представке као неосновану.

3. Подносиатељка представке је уложила две ревизије у погледу пресуде апелационог суда: једну преко адвоката Н.Т. и другу преко адвоката М.К.

4. Дана 1. јуна 2011. године, Врховни касациони суд је одбацио ревизије подносиатељке представке као неосноване. У уводном делу своје пресуде, Врховни касациони суд је навео да је подносиатељку представке заступао адвокат Н.Т., притом не спомињући адвоката М.К.

5. Пресуда Врховног касационог суда је уручена обојици адвоката Н.Т. и М.К. Према потврдама о пријему пресуде, Н.Т. је примио пресуду 30. августа 2011. године, док је М.К. пресуду примио 12. септембра 2011. године.

6. Подносиатељка представке је ангажовала трећег адвоката, П.Б., како би уложила уставну жалбу против пресуде Врховног касационог суда.

7. П.Б. је поднео уставну жалбу у име подносиатељке представке 11. октобра 2011. године. У тој жалби, подносиатељка представке је навела да је примила пресуду Врховног касационог суда 12. септембра 2011. године, без пружања било каквог додатног објашњења у вези са тим. Она је уз своју уставну жалбу приложила копију пресуде Врховног касационог суда, али није изнела ниједан доказ у вези са датумом(има) пријема пресуде.

8. Дана 26. јуна 2012. године, Уставни суд је одбацио уставну жалбу подносиатељке представке као поднесену ван рока. Он је констатовао да је пресуда Врховног касационог суда уручена заступнику подносиатељке представке дана 30. августа 2011. године, те да је уставна жалба стога поднета ван рока од тридесет дана за подношење тог правног лека. Одлука Уставног суда је уручена подносиатељки представке дана 23. јула 2012. године.

9. Подносиатељка представке се притуживала, на основу члана 6. став 1. Конвенције, да је Уставни суд погрешно прогласио њену уставну жалбу недопуштеном јер је поднета ван законског рока.

10. Она се такође притуживала, на основу члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 1 уз Конвенцију, на дужину и општу правичност, као и на исход парничног поступка на домаћем нивоу.

ОЦЕНА СУДА

А. Наводна повреда члана 6. став 1. Конвенције у погледу права на приступ суду

11. Суд сматра да није неопходно испитивати различите приговоре о допуштености које је изнела Влада, јер је овај део представке у

сваком случају недопуштен из разлога наведених у наставку ове одлуке.

12. Општи принципи који произилазе из судске праксе Суда у вези са правом на приступ суду сажети су у предмету *Zubac против Хрватске* ([Вв], бр. 40160/12, ставови 76.-99, од 5. априла 2018. године).

13. Подносиатељка представке је тврдила да је Уставни суд требало да израчуна законски рок од 30 дана за подношење уставне жалбе почевши од 12. септембра 2011. године, када је пресуда Врховног касационог суда уручена њеном адвокату М.К. Она се позвала на правно мишљење Врховног касационог суда од 7. фебруара 2011. године у вези са израчунавањем рока за подношење жалбе или другог правног лека када је странка именовала више адвоката да је заступају. Према том правном мишљењу, уколико надлежни суд није искористио овлашћење које му је дато чланом 132. став 2. Закона о парничном поступку Републике Србије да одлуку уручи само једном од адвоката, већ је одлуку уручио свим адвокатима, рок за подношење жалбе је почео да тече засебно у оба случаја од дана уручења решења сваком од њих.

14. Влада је тврдила да се предметно правно мишљење односи само на ситуације у којима су исти адвокати, којима је уручена одлука, такође уложили правни лек против те одлуке. Подносиатељка представке је, међутим, ангажовала трећег адвоката да уложи њену уставну жалбу на пресуду Врховног касационог суда, што је била ситуација без преседана у домаћој пракси. Уставни суд је стога с правом узео датум када је она први пут обавештена о пресуди Врховног касационог суда (по пријему те пресуде од стране адвоката Н.Т.) као релевантан датум за израчунавање законског рока за подношење уставне жалбе. С друге стране, у случају да се подразумевало да Уставни суд није био свестан чињенице да подносиатељку представке заступа и М.К., који је примио пресуду Врховног касационог суда 12. септембра 2011. године, Влада је тврдила да штетне последице такве ситуације мора да сноси подносиатељка представке, која је пропустила да такву ситуацију наведе у својој уставној жалби.

15. Суд констатује да је подносиатељка представке у својој уставној жалби навела да је 12. септембар 2011. године био датум пријема пресуде Врховног касационог суда, док је Уставни суд утврдио да је наведену пресуду примила 30. августа 2011. године (видети ст. 7. и 8. горе). Иако Уставни суд није навео више разлога у свом решењу, јасно је и несумњиво ставио до знања да је био свестан да су подносиатељку представке пред Врховним касационим судом заступала два адвоката, те да је други адвокат примио пресуду тог суда 12. септембра 2011. године; стога, Суд не може занемарити чињеницу да је подносиатељка

представке била та која је пропустила да објасни веома специфичне околности свог случаја у својој уставној жалби (видети, *mutatis mutandis*, *Голубовић против Србије* (одл.), број 10044/11, став 43. *in fine*, од 17. септембра 2013. године). Овакво објашњење је било посебно неопходно с обзиром на чињеницу да је Врховни касациони суд у својој пресуди погрешно навео да је подносиоци представке заступао искључиво Н.Т., изостављајући да помене и М.К. (видети став 4 горе). Заиста, Суду се чини очигледним да је, у датим околностима, објашњење у вези са њеним правним заступништвом од стране М.К. и докази у вези са датумом када је М.К. године примио пресуду Врховног касационог суда представљало „друге доказе од значаја за одлучивање” које је подносиоци, у складу са чланом 85. став 2. Закона о Уставном суду Републике Србије, требало да приложи уз своју уставну жалбу.

16. Сходно томе, уколико се претпостави да је Уставни суд одлучио у предмету сматрајући да је подносиоци представке заступао искључиво Н.Т., који је примио пресуду Врховног касационог суда 30. августа 2011. године, Суд сматра да је ситуација била углавном и објективно приписана подносиоци представке, која је у уставној жалби пропустила да образложи околности у вези са њеним правним заступништвом и уручењем пресуде Врховног касационог суда адвокату М.К., те да штетне последице те ситуације треба да сноси подносиоци представке (видети, *mutatis mutandis*, *Zubac*, цитиран горе, став 121.).

17. С друге стране, уколико се претпостави да је Уставни суд узео 30. август 2011. године као релевантан датум, а да је био потпуно свестан – као последица, на пример, увида у цео спис предмета пре него што је одлучио о уставној жалби подносиоци представке – да је други адвокат подносиоци представке примио пресуду Врховног касационог суда 12. септембра 2011. године, Суд понавља да његова улога није да решава спорове у вези са тумачењем домаћег права којим се регулише приступ суду, већ је утврђивање јесу ли ефекти таквог тумачења у складу са Конвенцијом (*ibid*, став 81.). Како би оценио усклађеност начина на који је Уставни суд израчунао законски рок за подношење уставне жалбе (почев од 30. августа 2011. године) са Конвенцијом, Суд мора придати посебну важност питању да ли се поступак за подношење уставне жалбе може сматрати предвидивим са становишта подносиоци представке (*ibid*, став 87.). Начелно, уједначена домаћа судска пракса и њена доследна примена ће задовољити критеријум предвидивости у погледу ограничења приступа вишем суду (*ibid*, став 88.).

18. Суд констатује да изгледа да нема других домаћих одлука у вези са ситуацијом попут ситуације у којој се нашла подносиоци представке (видети став 14 горе). Суд, међутим, не може занемарити

чињеницу да једном мора доћи до тога да се дата правна норма по први пут примењује на одређени скуп околности (видети, *mutatis mutandis*, *Kudrevičius u други против Литваније* [Вв], бр. 37553/ 05, став 115, ЕСЉП 2015, и *C.N. против Луксембурга*, бр. 59649/18, став 46, од 12. октобра 2021. године). Остаје чињеница да дотично тумачење не сме изгледати ни произвољно нити непредвидиво (види *Kudrevičius u други*, цитиран горе, став 114.).

19. С тим у вези, Суд понавља да право на приступ суду подразумева право на примање адекватних обавештења о судским одлукама, посебно у случајевима када се жалба може поднети у одређеном року (видети, на пример, *Zavodnik против Словеније*, бр. 53723/13, став 71, од 21. маја 2015. године). Суд констатује да члан 84. став 1. Закона о Уставном суду предвиђа да се уставна жалба може изјавити у року од тридесет дана од пријема појединачне одлуке. Стога се не може рећи да је утврђивање датума када је подносиатељки представке први пут уручена пресуда Врховног касационог суда преко њеног адвоката Н.Т., као датум почетка рачунања рока из члана 84. став 1. Закона о Уставном суду, било произвољно или непредвидиво.

20. Суд такође констатује да су подносиатељка представке и њен трећи адвокат имали осамнаест дана да припреме и поднесу уставну жалбу у периоду између 12. септембра 2011. године, када је други адвокат подносиатељке представке М.К. примио пресуду Врховног касационог суда, и 30. септембра 2011. године, када је истекао рок који је по рачуници почео да тече од 30. августа 2011. године (видети горе став 5 горе). Подносиатељка представке је стога имала довољно времена да испоштује тај рок.

21. Суд на крају констатује да је предмет подносиатељке представке разматран на три нивоа надлежности, односно од стране првостепеног суда, апелационог суда и Врховног касационог суда, пре поступка пред Уставним судом (видети ст. 2.- 4. горе). Она стога није била лишена саме суштине њеног права на приступ суду.

22. Имајући у виду горе наведено, не може се рећи да је начин на који је рок за подношење уставне жалбе у случају подносиатељке представке израчунат спречио њену употребу тог правног лека (упоредити са *Zvolský u Zvolská против Чешке Републике*, бр. 46129/99, став 51, ЕСЉП 2002-IX).

23. Из свега наведеног следи да је притужба подносиатељке представке у вези са недостатком приступа суду очигледно неоснована, те се као таква мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3(а) и 4. Конвенције.

В. Остале наводне повреде Конвенције

24. Подносиатељка представке је такође изнела и друге притужбе на основу члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола бр. 1. уз Конвенцију (видети став 10. горе).

25. Суд истиче да подносиатељка представке, самим подношењем недопуштене уставне жалбе, није правилно исцрпела домаће правне лекове у вези са овим притужбама које се односе на поступке пред првостепеним судом, апелационим судом и Врховним касационим судом (видети, на пример, *Вучковић и други против Србије* (претходни приговор) [Вв], бр. 17153/11 и 29 других, ст. 72. и 84, од 25. марта 2014. године).

26. Из наведеног следи да су преостале притужбе недопуштене према члану 35. став 1. Конвенције услед неисцрпљивања домаћих правних лекова, и да се стога морају одбацити у складу са чланом 35. став 4. Конвенције.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

Проглашава представку недопуштеном.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаном облику 9. марта 2023. године.

Branimir Pleše
Вршилац дужности секретара одељења

Tim Eicke
Председник